

ادراک دانش‌آموزان دختر از درس تربیت‌بدنی و ورزش

رحیم رمزانی‌نژاد^۱، فاطمه جعفری چمندانی^۱، کاظم هژبری^{۳*}، حسین سپاسی^۴

استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان

کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان

کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان

استاد علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

تاریخ دریافت: (۹۳/۰۲/۰۶) تاریخ پذیرش: (۹۳/۰۷/۲۲)

Female students' perception on physical education courses

R. Ramzaninejad¹, F. Jafari Chamedani², K. Hozhabri^{3*}, H. Sepasi⁴

professor sport management, Guilan University

M. A sport management, Guilan University

M. A sport management, Guilan University

professor physical education, Karaj Azad university

Received: (26/Apr/2014)

Accepted: (14/Oct/2014)

Abstract

Awareness of the girls' beliefs, attitudes and perceptions toward physical education course and school sport is the best way to diagnose the participation behavior in physical activity and it has a major contribution to the development and progression of physical education and future community women's active lifestyle. Therefore, the purpose of this study was to survey the female students' perception on physical education classes in junior high school of Rasht. Statistical population were all female students in junior high school of Rasht ($n=12472$) that 435 people were selected as samples with possible of falling in tests. The instrument was Azmoon (1388) researcher-made questionnaire with a slight modification. Its validity was confirmed by 10 university masters and the reliability was confirmed by using cronbach ($r=0.75$). The data analyzed by the Kruskalwallis, K^2 and spearman correlation coefficient in significant level $p \leq 0.05$. Results showed that most students (88.7 percent) have positive perception toward physical education lesson. Also, most students (88.49) had a positive perception of their abilities in this class. There was significant difference between student's perception in various grades toward physical education course as well as the ability in this class. Moreover, first grade students in these two variables were ranked higher. Also, findings indicated that Math, Sciences, English and Arabic language were more important than physical education lesson from view point of students, and educational lesson was less important than physical education course.

Keywords

physical education, attitude toward Physical education, girls' student, Perceived ability

چکیده

آگاهی از درک و نگرش دانش‌آموزان دختر نسبت به درس تربیت‌بدنی و ورزش مدرسه بهترین راه تشخیص رفتار مشارکتی آنها در فعالیت‌های حرکتی است و سهم عمده‌ای در توسعه سبک زندگی فعال زنان آینده جامعه دارد. از این‌رو هدف پژوهش حاضر، بررسی ادراک دانش‌آموزان دختر از درس تربیت‌بدنی و ورزش بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع راهنمایی تحصیلی شهر رشت (۱۲۴۷۲ نفر) تشکیل می‌دادند که با احتمال افت آزمودنی‌ها، ۴۳۵ نفر به طور تصادفی انتخاب شدند. ابزار پژوهش، پرسش‌نامه محقق ساخته آزمون (۱۳۸۸) بود که با تغییر و اصلاح اندکی مورد استفاده قرار گرفت و روایی صوری و محتوایی آن به وسیله ده نفر از اساتید دانشگاهی و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ تأیید شد ($r=0.75$). تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون‌های کروسکال‌والیس، خی‌دو و ضریب همبستگی اسپیرمن در سطح معنی‌داری $P \leq 0.05$ نشان داد اغلب دانش‌آموزان (۸۸/۷ درصد) درک مثبتی نسبت به درس تربیت‌بدنی و ورزش دارند و همچنین بیشتر دانش‌آموزان (۸۸/۴۹ درصد) درک مثبتی از توانایی‌های خود در این درس داشتند. ضمناً بین ادراک دانش‌آموزان پایه‌های مختلف از درس تربیت‌بدنی و همچنین درک آنها از میزان توانایی‌های‌شان در این درس، تفاوت معنی‌داری وجود داشت و دانش‌آموزان پایه اول در این دو متغیر در رتبه بالاتری قرار داشتند. همچنین دانش‌آموزان، دروس ریاضی، علوم، زبان انگلیسی و زبان عربی را مهم‌تر و درس پرورشی را کم‌اهمیت‌تر از درس تربیت‌بدنی می‌دانستند.

واژگان کلیدی

درس تربیت‌بدنی، نگرش به درس تربیت‌بدنی، دختران دانش‌آموز، توانایی ادراک شده

* نویسنده مسئول: کاظم هژبری

*Corresponding Author: K. Hozhabri

مقدمه

بیش از ۸۰ سال است که درس تربیت بدنی در برنامه رسمی تحصیلی کشور گنجانده شده (گائینی، ۱۳۷۹) و از جنبه‌های مختلفی مانند کمبود فضا و امکانات (اصلانخانی، فتحی و قلعه‌نوعی، ۱۳۸۱؛ بلالی، ۱۳۷۹؛ پازوکی، ۱۳۷۹)، محتوا و آموزش (افضل پور، زرنگ و خوشبختی، ۱۳۸۶؛ انوشه، ۱۳۸۶؛ خیبری، ۱۳۷۶؛ شعبانی‌بهار، عرفانی و بختیار، ۱۳۸۶)، روش‌های تدریس (انوشه، ۱۳۸۶؛ شعبانی‌بهار و همکاران، ۱۳۸۶؛ شفیعی‌نیا، ۱۳۸۳؛ قاسم‌پور و رضوی، ۱۳۸۸)، اهداف درس تربیت بدنی (رمضانی‌نژاد، ۱۳۸۵؛ رمضانی‌نژاد، همتی‌نژاد و بنار، ۱۳۸۱)، کمبود معلمان متخصص (دقیقه‌رضایی، ۱۳۷۱؛ افضل‌پور و همکاران، ۱۳۸۶؛ بلالی، ۱۳۷۹؛ پازوکی، ۱۳۷۹)، ضرورت تدوین کتاب درسی (اصلانخانی و همکاران، ۱۳۸۱؛ پازوکی، ۱۳۷۹؛ خاوری، ۱۳۸۷؛ صانعی‌فرد، ۱۳۸۶؛ محمدی، ۱۳۷۹) و مدیریت کلاس (رمضانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۸۲) مورد بررسی و تحقیق قرار گرفته است. با وجود انبوه این پژوهش‌ها، درس تربیت بدنی همچنان جایگاه مناسب و مشخصی در برنامه درسی مدارس ندارد (هاردمن و جو، ۱۳۸۲). به نظر می‌رسد خلاء پژوهش‌های مربوط به جنبه‌های نرم افزاری و نگرش و ادراک مخاطبان این درس همچنان وجود دارد.

یکی از این ابعاد مهم و حساس، آگاهی از نگرش‌ها و ادراک دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت بدنی است که می‌تواند شرکت یا عدم شرکت آن‌ها را در فعالیت‌های جسمانی خارج از مدرسه در حال حاضر و آینده پیش‌بینی کند. هم‌چنین این آگاهی، ملاکی برای بهره‌مندی آنان از فواید حاصل از شرکت در فعالیت‌های تربیت بدنی و ورزش در مدرسه است. ضمناً این موضوع برای دانش‌آموزان دختر نوجوان که در دوره تغییر، دگرگونی و تثبیت الگوها و عادت‌های مثبتی مانند روش زندگی فعال قرار دارند از اهمیت بالایی برخوردار است. با اینکه سابرامانیام و سیلورمن^۱ (۲۰۰۷) نشان داده‌اند اکثر دانش‌آموزان، نگرش تقریباً مثبتی نسبت به تربیت بدنی دارند، ولی پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهند دختران علاقه کمتری به شرکت در فعالیت‌های ورزشی دارند (باقرزاده و همکاران، ۱۳۸۰؛ پارسامهر و زارع شاه‌آبادی، ۱۳۸۷؛ میرغفوری و همکاران، ۱۳۸۸).

سومینسکی و همکاران^۲ (۲۰۰۲) نشان دادند دانش‌آموزان پسر بیش از دانش‌آموزان دختر در فعالیت‌های جسمانی

مشارکت دارند و از نظر تندرستی و سلامت در وضعیت بهتری قرار دارند (Omar Fauzee, 2009). گورنا^۳ (۲۰۰۱) در بین دانش‌آموزان دبیرستانی، شروپ شایر^۴ (۱۹۹۷) در بین دانش‌آموزان ۱۰ تا ۱۱ ساله دبستانی و کوکا، هیلیا و دمیرهان^۵ (۲۰۰۵) در بین دانش‌آموزان ۱۵ ساله، نشان دادند علاقه پسران به درس تربیت و ورزش بیشتر از دختران است (به نقل از هژبری و همکاران، ۱۳۹۲). ضمناً بررسی‌های اسلیپ و ورمالد^۶ (۲۰۰۱) نشان می‌دهد اگر چه بیشتر دختران جوان ۱۶ تا ۱۷ سال اهمیت و ارزش شیوه زندگی فعال از لحاظ جسمانی را تأیید می‌کردند، ولی دیدگاه بسیاری از آنها نسبت به تجارب تربیت بدنی در مدرسه منفی بود (اداره استانداردهای آموزشی، ۲۰۰۵).

علاوه بر این با افزایش سن، کاهش احساسات مثبت به تربیت بدنی در دختران ملموس‌تر است (آزمون و همکاران، ۱۳۸۹). استراتون^۷ (۱۹۹۶) و مک کنزی و همکاران^۸ (۲۰۰۰) معتقدند که مشارکت دختران با افزایش سن به تدریج کمتر می‌شود و شدت آن نیز کاهش می‌یابد (به نقل از رمضانی‌نژاد، ۱۳۸۲). این موضوع زمانی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که حدود نیمی از دانش‌آموزان مدارس را دختران تشکیل می‌دهند و کاهش فعالیت‌های جسمانی آنان در ایفای نقش‌های آتی در زندگی اهمیت بیشتری برای‌شان دارد. چنان‌که رولند^۹ (۱۹۹۹)، تغییرات فیزیولوژیک و روانی تجربه شده دختران را در دوره نوجوانی بسیار حساس می‌داند و بیان می‌کند که عدم فعالیت بدنی دختران در این سنین، خطر بالایی برای آنان دارد (به نقل از رمضانی‌نژاد، ۱۳۸۲). در همین باره، داهیا و همکاران^{۱۰} (۲۰۰۸)، با تحقیق روی دانش‌آموزان دختر دوره راهنمایی نشان دادند که عدم فعالیت بدنی در دوره بلوغ سبب چاقی و افزایش شاخص توده بدنی^{۱۱} می‌شود و در نتیجه، لذت از کلاس تربیت بدنی را کاهش می‌دهد.

پژوهش‌ها نشان می‌دهد ادراک قابلیت ورزشی در پسران و دختران، بخش مهمی از فرایند اجتماعی شدن از طریق فعالیت ورزشی است (آزمون و همکاران، ۱۳۸۹). حتی برخی محققان، درک دانش‌آموزان از توانایی خود را از عوامل تعیین کننده لذت

3. Gorna

4. Shropshire

5. Koca C., Hiilya F., Demirhan, G.

6. Sleaf & Wormald

7. Stratton

8. Mckenzie et al.

9. Roland

10. Daheia et al

11. BMI

1. Subramaniam, P., R. & Silverman, S.

2. Suminski et al

تردید داشتند. در پژوهش هژبری و همکاران (۱۳۹۲)، دانش‌آموزان دختر دوره راهنمایی از بین ده درس، رتبه ششم را به درس تربیت‌بدنی دادند که در بین دانش‌آموزان پسر در اولویت چهارم قرار داشت. همچنین در پژوهش کولی و کمبر^۳ (۲۰۰۳) دانش‌آموزان دختر دروس هنر، تکنولوژی و زبان انگلیسی و دانش‌آموزان پسر تربیت‌بدنی را به همراه هنر، فناوری اطلاعات، تکنولوژی و زبان انگلیسی در اولویت‌های بالایی قرار داده بودند. در مقابل، اداره استانداردهای آموزشی^۴ (۲۰۰۵) در پژوهش خود روی دانش‌آموزان دختر دبیرستانی شهری در انگلستان نشان داد ۷۶ درصد از دانش‌آموزان، درس تربیت‌بدنی را جزء دروس مهم به‌شمار آوردند و آن را پس از ریاضیات و علوم در رتبه سوم قرار دادند. اگرچه دانش‌آموزان سال نهم این درس را زیاد مفید نمی‌دانستند، اما تاکید همه دانش‌آموزان بر فواید تندرستی و آمادگی جسمانی آن بود. در تحقیق بیبک، گودوین و امگا^۵ (۲۰۰۷) نیز ۴۳ درصد دانش‌آموزان نشان دادند درس تربیت‌بدنی در روند آموزشی مدرسه مهم است و آن را بعد از ریاضی، انگلیسی و علوم در رده چهارم قرار دادند.

اگرچه در سال‌های اخیر پژوهش‌های ارزشمندی در زمینه نگرش‌سنجی و نیازسنجی دانش‌آموزان (رمضانی‌نژاد، ۱۳۸۲؛ شعبانی‌بهار، ۱۳۸۶ و رمضانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۸۹) انجام گرفته است. ولی دیدگاه‌ها، نظرات و نگرش دانش‌آموزان درباره اولویت این درس در میان سایر دروس کمتر بررسی شده است. در پژوهش هژبری و همکاران (۱۳۹۲) که به اولویت‌بندی درس تربیت‌بدنی پرداخته است؛ مجموعه‌ای از متغیرها مانند اهمیت، لذت، مفید بودن، دشواری و آسانی و غیره در کنار یکدیگر اولویت یک درس را نشان می‌دادند. بنابراین با توجه به محدود بودن امکانات ورزشی برای دختران در مدارس و همچنین الزامات فرهنگی و نقش جنسیتی آنها در دوره نوجوانی و در دوره بزرگ‌سالی، آگاهی از نگرش دختران نسبت به درس تربیت‌بدنی اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. مسلماً دستیابی به نگرش افراد بهترین راه تشخیص رفتار مشارکتی افراد در فعالیت‌های حرکتی است. در این دوره، نگرش‌ها رشد می‌کنند و علاوه بر شکل‌گیری ادراک‌شان، زمینه تغییر مساعد آنها فراهم است. از این رو، شناخت درک دانش‌آموزان و اهمیتی که برای این درس در مقایسه با سایر دروس قائل

از کلاس تربیت‌بدنی می‌دانند (Smith & Pierre, 2009). دانش‌آموزانی که توانایی‌ها و موفقیت‌های عملی‌شان کمتر از سطح انتظارات معلم و همسالان است، کمتر از انجام فعالیت‌ها لذت می‌برند. این دانش‌آموزان احساس می‌کنند که نمی‌توانند به خوبی از عهده انجام فعالیت‌ها برآیند و تصمیم به ترک فعالیت‌های کلاس می‌گیرند (به نقل از هژبری و همکاران، ۱۳۹۲). لورد^۱ (۲۰۰۲) نشان داد که درک دانش‌آموز در باره توانایی‌هایش با تجارب فرد، لذت بردن از دروس و احساس اعتماد به نفس مرتبط است. کانچان و ادھیکاری^۲ (۲۰۱۱) نیز نشان دادند دختران نسبت به پسران، توانایی کمتری را در فعالیت‌های تربیت‌بدنی برای خود درک می‌کنند. به نظر می‌رسد موانع زیادی که بر سر راه فعالیت‌های جسمانی دختران وجود دارد، سبب شده است تا دختران بیشتر احساس کنند که از مهارت‌های لازم و مناسب برای ورزش برخوردار نیستند و این موضوع نیز باعث یأس و عدم مشارکت مضاعف می‌شود (Pate et al., 2008). موارد بسیاری وجود دارند که به نظر می‌رسد سبب بی‌تفاوتی دختران از تربیت‌بدنی مدارس می‌شود که شامل دامنه‌ای از ویژگی‌های برنامه درسی تا پوشیدن لباس و تجهیزات است (هژبری و همکاران، ۱۳۹۲).

علاوه براین در برخی پژوهش‌ها، درک و نگرش دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت‌بدنی به طور مستقیم از طریق مقایسه و اولویت‌بندی این درس با دروس دیگر مدرسه بررسی شده است. نتایج این نوع پژوهش‌ها نیز نشان می‌دهد دختران اهمیت کمتری به درس تربیت‌بدنی داده‌اند. در پژوهش آزمون و همکاران (۱۳۸۹) نیز بیشتر به مقایسه ادراک دانش‌آموزان دختر و پسر و اولویت درس تربیت‌بدنی در بین تعداد محدودی از دروس مشترک در سه مقطع تحصیلی بررسی شده است. در این پژوهش، آزمودنی‌ها دروس ریاضی و علوم را با اهمیت‌تر از درس تربیت‌بدنی می‌دانستند و ادراک دانش‌آموزان دختر و پسر درباره اهمیت درس قرآن و تربیت‌بدنی مشابه بود، اما ادراک دانش‌آموزان دختر و پسر در رابطه با اهمیت درس فارسی و تربیت‌بدنی متفاوت بود. به طوری که ۹۶/۱۶ درصد دختران و ۷۳/۲۲ درصد پسران به مهم‌تر بودن درس تربیت‌بدنی در مقایسه با فارسی اشاره کرده بودند و ۰۱/۲۶ درصد دختران و ۹۶/۲۶ درصد پسران، درس فارسی را مهم‌تر از درس تربیت‌بدنی می‌دانستند. ضمناً ۶۳/۱۱ درصد دختران و ۴۶/۸ درصد پسران در اولویت این دروس

3. Colley and Comber
4. Office for Standards in Education (OFSTED)
5. Bibik, J., Goodwin, S., Omega, E.

1. Lord
2. Kanchan; Adhikari, M

هستند و ادراک آنها از شایستگی‌هایشان در انجام فعالیت‌های تربیت‌بدنی، می‌تواند ضعف‌ها و قوت‌های این درس را آشکار سازد و به دبیران، مدیران و دست‌اندرکاران کمک کند با رفع ضعف‌ها و تقویت نقاط قوت، محیط شاد و لذت بخش‌تری برای دانش‌آموزان فراهم کنند. بنابراین سؤال اصلی پژوهش این است که دانش‌آموزان دختر مقطع راهنمایی چه درکی از درس تربیت‌بدنی دارند، همچنین این دانش‌آموزان چه درکی از اهمیت درس تربیت‌بدنی در میان سایر دروس مدرسه و توانایی‌های ورزشی خود دارند؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانش‌آموزان دختر مدارس دولتی و غیر دولتی شهر رشت تشکیل می‌دادند. طبق اطلاعات آموزش و پرورش استان گیلان در سال ۹۱-۹۰، تعداد دانش‌آموزان ۱۲۴۷۲ نفر بود. نمونه‌گیری به صورت خوشه‌ای و تصادفی انجام گرفت. طبق جدول مورگان، در یک جامعه آماری ۱۲۴۷۲ نفری، تعداد نمونه باید ۳۷۵ نفر باشد که با احتمال افت آزمودنی‌ها، تعداد ۴۳۵ نفر از دانش‌آموز برای پاسخ‌گویی به سؤالات پرسشنامه انتخاب شدند. با در نظر گرفتن تفاوت در جامعه آماری دانش‌آموزان مدارس دولتی و غیردولتی، ۳۴۲ دانش‌آموز از ۱۰ مدرسه دولتی و ۹۳ دانش‌آموز از ۵ مدرسه غیردولتی به صورت تصادفی انتخاب شدند. ضمناً با توجه به سهم درصدی پایه‌های تحصیلی، ۳۳/۸ درصد نمونه‌ها از پایه اول، ۳۳/۶ درصد از پایه دوم و ۳۲/۴ درصد از پایه سوم انتخاب شدند.

ابزار پژوهش پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای بود که بر اساس پرسش‌نامه استفاده شده در رساله دکترای آزمون (۱۳۸۸) ساخته شد. روایی این ابزار پس از ایجاد تغییراتی، توسط ده نفر از اساتید دانشگاه بررسی و اشکالات موجود اصلاح گردید. بخش اول پرسش‌نامه شامل ویژگی‌های تحصیلی دانش‌آموزان مانند پایه تحصیلی و نوع آموزشگاه و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی والدین در قالب ۵ سوال بود. بخش دوم شامل سه قسمت بود که یک سوال ادراک و نگرش دانش‌آموزان را نسبت به درس تربیت‌بدنی با مفهوم دوست داشتن اندازه‌گیری می‌کرد که ۵ گزینه "این درس را بسیار دوست دارم" تا "از این درس بدم می‌آید" را در بر می‌گرفت. اهمیت درس تربیت‌بدنی نسبت به ۹ درس دیگر به صورت مقایسه دو به دو با ۴ گزینه از "درس تربیت‌بدنی مهم‌تر از درس..... است" تا "درس..... مهم‌تر از درس تربیت‌بدنی است" سنجیده شد و

درک دانش‌آموز از توانایی خود در کلاس تربیت‌بدنی با یک سوال ۵ گزینه‌ای از "توانایی من در این درس خوب است" تا "ضعیف" را در بر می‌گرفت. برای تعیین پایایی پرسش‌نامه از میان پرسش‌نامه‌های توزیع شده، ۳۰ پرسش‌نامه به صورت تصادفی انتخاب شد و با استفاده از آلفای کرونباخ، میزان ثبات درونی پرسش‌نامه $r = 0/75$ به دست آمد.

پس از مراجعه به آموزش و پرورش کل استان گیلان و کسب مجوز جهت توزیع پرسش‌نامه، به آموزش و پرورش نواحی یک و دو شهر رشت مراجعه شد و فهرست اسامی، آدرس و شماره تماس مدارس تحت پوشش آن نواحی در اختیار محقق قرار گرفت. پس از قرعه‌کشی و انتخاب تصادفی مدارس تحت پوشش، به مدارس مراجعه شد و در هر مدرسه بین کلاس‌های اول، دوم و سوم قرعه‌کشی انجام گرفت و از هر پایه یک کلاس انتخاب گردید، سپس پرسش‌نامه به صورت تصادفی و بر اساس شماره دفتر نمره بین دانش‌آموزان توزیع شد. پرسش‌نامه‌ها پس از ارائه توضیحاتی توسط محقق برای آشنایی با هدف پژوهش و نحوه پاسخ به پرسش‌ها در اختیار دانش‌آموزان منتخب قرار گرفت. آزمودنی‌ها محدودیت زمانی برای پاسخ‌گویی به سؤالات نداشتند. یافته‌های پژوهش با استفاده از برنامه کامپیوتری و نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از آزمون‌های کروسکال والیس، خی‌دو و ضریب همبستگی اسپیرمن برای تحلیل متغیرها در سطح $P \leq 0/05$ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

نتایج جدول ۱ نشان داد بین ادراک دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت‌بدنی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. همچنین مشخص شد اغلب دانش‌آموزان (۸۸/۷۳٪) نسبت به درس تربیت‌بدنی و ورزش درک مثبت و تنها ۳/۴۴٪ از آن‌ها نسبت به این درس درک منفی دارند. به عبارت بهتر و با توجه گزینه‌های این سوال، دو گزینه دوست نداشتن و تنفر از درس تربیت‌بدنی به عنوان درک منفی، دو گزینه دوست داشتن و بسیار دوست داشتن به عنوان درک مثبت و همچنین گزینه مطمئن نیستم به عنوان تردید در نظر گرفته شده است.

یافته‌های جدول ۲ نشان می‌دهد بین توانایی درک شده دانش‌آموزان در درس تربیت‌بدنی و ورزش تفاوت معنی‌داری وجود دارد و اغلب آنها (۸۸/۴۹٪) توانایی خود را در درس تربیت‌بدنی و ورزش خیلی خوب و خوب و فقط ۴/۵۸٪ از آنها توانایی خود را در این درس نه چندان خوب و ضعیف ارزیابی می‌کنند.

جدول ۱. ادراک دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت‌بدنی

سطح معنی داری	درجه آزادی	خی دو	درصد	فراوانی	ادراک دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت بدنی
.۰/۰۰۱*	۲	۶۰۲/۰۸۳	۸۸/۷۳	۳۸۶	درک مثبت (این درس را دوست دارم یا بسیار دوست دارم)
			۳/۴۴	۱۵	منفی (این درس را دوست ندارم یا از این درس بدم می‌آید)
			۷/۸۱	۳۴	تردید (مطمئن نیستم که این درس را دوست دارم یا ندارم)

* $p \leq 0.05$

جدول ۲. توانایی درک شده دانش‌آموزان در درس تربیت‌بدنی

سطح معنی داری	درجه آزادی	خی دو	درصد	فراوانی	توانایی ادراک شده در درس تربیت بدنی
.۰/۰۰۱*	۴	۵۷۵/۱۳۳	۴۴/۳۶	۱۹۳	خیلی خوب
			۴۴/۱۳	۱۹۲	خوب
			۶/۸۹	۳۰	تردید
			۴/۳۶	۱۹	نه چندان خوب
			۰/۲۲	۱	ضعیف

* $p \leq 0.05$

بهبتر ارزیابی کردند. نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد بین اهمیت درس تربیت بدنی و سایر درس‌ها از دیدگاه دانش‌آموزان تفاوت معنی‌داری (در سطح $P \leq 0.05$) وجود دارد. هم‌چنین، مشخص شد $64/8\%$ از دانش‌آموزان درس ریاضی، $56/1\%$ درس علوم، $44/1\%$ درس زبان انگلیسی و $35/2\%$ درس زبان عربی را مهم‌تر از درس تربیت بدنی و ورزش می‌دانستند و $42/7\%$ درس دینی و قرآن، $38/2\%$ درس زبان و ادبیات فارسی، $40/2\%$ درس تاریخ، جغرافی و اجتماعی و $46/0\%$ درس هنر و حرفه و فن را از نظر اهمیت با درس تربیت‌بدنی و ورزش را یکسان معرفی کردند. فقط درس پرورشی بود که از دیدگاه دانش‌آموزان اهمیت کمتری نسبت به درس تربیت‌بدنی و ورزش ($47/6\%$) داشت. یافته‌های جدول ۵ نشان می‌دهد درک دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت بدنی و توانایی درک شده آنها در این درس، از هم مستقل نیستند و وابستگی مثبت و معنی‌داری (در سطح $P \leq 0.05$) بین آنها وجود دارد.

اطلاعات جدول ۳، نشان می‌دهد تفاوت بین درک دانش‌آموزان سه پایه تحصیلی نسبت به درس تربیت‌بدنی معنی‌دار است. با مراجعه به داده‌های خام، درصد گزینه‌های خوب و خیلی خوب باهم (درک مثبت) و درصد گزینه‌های نه چندان خوب و ضعیف با هم محاسبه شد و در مورد ادراک نیز این گونه عمل شد. به طوری که بیشتر از 90% درصد دانش‌آموزان پایه اول و دوم و بیش از 75% درصد دانش‌آموزان پایه سوم تحصیلی درک مثبتی به درس تربیت بدنی و ورزش دارند که روند کاهش درک مثبت با بالا رفتن پایه تحصیلی مشاهده می‌شد. هم‌چنین نتایج آزمون کروسکال والیس نشان می‌دهد بیش از 80% درصد دانش‌آموزان، توانایی خود را در اجرای فعالیت‌های کلاس خوب و بسیار خوب می‌دانند. ضمناً بین توانایی دانش‌آموزان پایه‌های تحصیلی مختلف در درس تربیت بدنی و ورزش تفاوت معنی‌داری وجود داشت. به طوری که دانش‌آموزان پایه دوم ارزیابی پایین‌تری از توانایی‌های خود در کلاس تربیت‌بدنی و ورزش در مقایسه با پایه‌های اول و سوم داشتند و دانش‌آموزان پایه اول نسبت دو پایه دیگر توانایی خود را در درس تربیت بدنی

جدول ۳. مقایسه درک دانش‌آموزان پایه‌های مختلف نسبت به درس تربیت‌بدنی و توانایی ادراک شده آنها در این درس

معنی‌داری	درجه آزادی	خی‌دو	درک منفی		درک مثبت		پایه تحصیلی	درک دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت‌بدنی
			درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
.۰/۰۰۱*	۲	۱۸/۹۴۸	۰.۷%	۱	۹۵.۹۱%	۱۴۱	اول	
			۴.۱%	۶	۹۱.۰۹%	۱۳۳	دوم	
			۴.۹%	۷	۷۸.۸۷%	۱۱۲	سوم	
			نه چندان خوب و ضعیف		خوب و بسیار خوب		پایه تحصیلی	توانایی ادراک شده دانش‌آموزان در درس تربیت‌بدنی
			درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
.۰/۰۰۱*	۲	۳۸/۲۷۷	۲.۷%	۴	۹۵.۹۱%	۱۴۱	اول	
			۶.۱%	۹	۸۲.۱۹%	۱۲۰	دوم	
			۴.۹%	۷	۸۶.۶۱%	۱۲۳	سوم	

* $p \leq 0.05$

جدول ۴. مقایسه میزان اهمیت درس تربیت‌بدنی و سایر دروس

این درس مهم تر است	مطمئن نیستم	هر دو به یک اندازه مهم هستند	تربیت‌بدنی مهم تر است	متغیرهای آماری	درس
۲۸۲	۱۲	۱۲۰	۲۱	فراوانی	ریاضی
۶۴/۸	۲/۸	۲۷/۶	۴/۸	درصد	
		۴۳۴/۰۴۸		خی‌دو	
		۳		درجه آزادی	
		۰/۰۰۱		سطح معنی‌داری	
۲۴۴	۴۶	۱۲۲	۲۳	فراوانی	علوم
۵۶/۱	۱۰/۶	۲۸/۰	۵/۳	درصد	
		۲۷۳/۶۴۴		خی‌دو	
		۳		درجه آزادی	
		۰/۰۰۱		سطح معنی‌داری	
۹۰	۷۲	۱۹۰	۸۳	فراوانی	دینی و قرآن
۲۰/۷	۱۶/۶	۴۳/۷	۱۹/۱	درصد	
		۸۲/۴۵۳		خی‌دو	
		۳		درجه آزادی	
		۰/۰۰۱		سطح معنی‌داری	
۱۹۲	۳۶	۱۵۹	۴۸	فراوانی	زبان انگلیسی
۴۴/۱	۸/۳	۳۶/۶	۱۱/۰	درصد	
		۱۶۹/۵۵۲		خی‌دو	
		۳		درجه آزادی	
		۰/۰۰۱		سطح معنی‌داری	

درس	متغیرهای آماری	تربیت بدنی مهم تر است	هر دو به یک اندازه مهم هستند	مطمئن نیستم	این درس مهم تر است
عربی	فراوانی	۷۳	۱۴۵	۶۴	۱۵۳
	درصد	۱۶/۸	۳۳/۳	۱۴/۷	۳۵/۲
	خی دو		۶۰/۲۵۵		
	درجه آزادی		۳		
زبان و ادبیات فارسی	سطح معنی داری		۰/۰۰۱		
	فراوانی	۷۶	۱۶۶	۶۹	۱۲۴
	درصد	۱۷/۵	۳۸/۲	۱۵/۹	۲۸/۵
	خی دو		۵۶/۶۹۹		
تاریخ، جغرافی و اجتماعی	درجه آزادی		۳		
	سطح معنی داری		۰/۰۰۱		
	فراوانی	۶۸	۱۷۴	۶۳	۱۲۹
	درصد	۱۵/۶	۴۰/۲	۱۴/۵	۲۹/۷
هنر و حرفه و فن	خی دو		۷۷/۶۱۳		
	درجه آزادی		۳		
	سطح معنی داری		۰/۰۰۱		
	فراوانی	۱۰۶	۲۰۰	۷۱	۵۸
پرورشی	درصد	۲۴/۴	۴۶/۰۰	۱۶/۳	۱۳/۳
	خی دو		۱۱۳/۴۲۳		
	درجه آزادی		۳		
	سطح معنی داری		۰/۰۰۱		
پروورشی	فراوانی	۲۰۷	۱۵۰	۴۷	۳۱
	درصد	۴۷/۶	۳۴/۵	۱۰/۸	۷/۱
	خی دو				
	درجه آزادی		۳		
سطح معنی داری			۰/۰۰۱		

جدول ۵. رابطه ادراک دانش‌آموزان از درس تربیت‌بدنی با درک آنها از توانایی‌های خود در این درس

فراوانی	ضریب خی دو	سطح معنی داری
۴۳۵	۰/۳۰۹	۰/۰۰۱*

* $p \leq 0.05$

بحث و نتیجه‌گیری

بیشترین، مستعدترین و آموزش پذیرترین افراد جامعه در طبقه ورزش مدارس قرار دارند و اگر این افراد در دوران تحصیل بتوانند از نظر کمی و کیفی، ورزش را تجربه کنند، به آن بها دهند و درک درستی از این درس داشته باشند، احتمالاً در دوران جوانی و بزرگسالی نیز مشارکت ورزشی فعال خود را ادامه خواهند داد (رمضانی‌نژاد، ۱۳۸۵). آگاهی از نگرش و درک

دانش‌آموزان نسبت به این درس خصوصاً در بین دانش‌آموزان دختر، که نیمی از جمعیت دانش‌آموزی کشور را به خود اختصاص داده است و به دلایل الزامات فرهنگی و کمبود امکانات لازم، از محدودیت‌های خاصی برخوردار هستند، اهمیت ویژه‌ای می‌یابد.

اولین متغیری که در این پژوهش مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت، ادراک دانش‌آموزان از درس تربیت‌بدنی و ورزش بود. یافته‌های پژوهش نشان داد بین درک دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت‌بدنی و ورزش تفاوت معنی داری وجود دارد. اکثر دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت‌بدنی و ورزش درک مثبت (۸۸/۷۳) درصد و فقط (۳/۴۴) درصد از آنها نسبت به این درس درک منفی داشتند. انوشه (۱۳۸۶)، آزمون (۱۳۸۹)، کوکا و دمیرهان (۲۰۰۵) و سابرامانیام و سیلورمن (۲۰۰۷) نیز

هویت جنسیتی مرتبط است. وی بیان می‌کند قبل از دوره نوجوانی، دخترها نسبت به پسرها انعطاف پذیری بیشتری در مورد علایق و رفتارهای مربوط به جنسیت‌شان دارند. دخترها پس از دوره نوجوانی تحت تاثیر الزامات نقش جنسیتی‌شان در دوره بزرگسالی قرار می‌گیرند و رفتارها و علایق‌شان را با مسئولیت‌های خانه داری وفق می‌دهند. از این رو، علایق ورزشی که در حیطه مردها احساس و ادراک می‌شود، در آنها کاهش می‌یابد (به نقل از هژبری و همکاران، ۱۳۹۲). به هر حال بلوغ و تغییرات جسمانی دانش‌آموزان دختر بیشتر در سال‌های آخر دوره راهنمایی اتفاق می‌افتد که می‌تواند سطح فعالیت‌های جسمانی و به دنبال آن نگرش آنها را نسبت به درس تربیت بدنی تحت تاثیر قرار دهد.

متغیر دیگری که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت، توانایی ادراک شده دانش‌آموزان از درس تربیت بدنی و ورزش بود. یافته‌های پژوهش نشان داد که بین درک دانش‌آموزان از توانایی خود در درس تربیت بدنی و ورزش تفاوت معنی داری وجود دارد. اغلب دانش‌آموزان توانایی خود را در این درس خیلی خوب و فقط ۴/۵۸٪ از آنها توانایی خود را در این درس، ضعیف ارزیابی کرده اند. احتمالاً درک مثبت دانش‌آموزان از توانایی خود به علت برنامه‌های متناسب با وضعیت جسمانی و توانایی دانش‌آموزان یا پایین تر از توانایی و انتظار آنان در مدارس است و اکثر دانش‌آموزان از عهده انجام این فعالیت‌ها برآمده‌اند. پورتمن^۵ (۲۰۰۳) نیز به اهمیت توانایی ادراک شده دانش‌آموزان اشاره و اظهار می‌کند دانش‌آموزانی که مهارت پایین تری دارند احساس می‌کنند که نمی‌توانند به خوبی از عهده انجام فعالیت‌ها برآیند و تصمیم به ترک فعالیت‌های کلاس را می‌گیرند. به هر حال از آنجا که توانایی درک شده در پسران و دختران بخش مهمی از فرآیند اجتماعی شدن از طریق فعالیت بدنی و ورزش است (آزمون، ۱۳۸۸)، لذا ضرورت اطمینان از بیان واقعی توانایی درک شده، مسئولیت معلمان تربیت بدنی را در این خصوص بارزتر و حساس تر می‌کند. از این رو، باید به بررسی‌های بیشتری اقدام کرد تا ضمن اطمینان از یافته‌های فعلی، دلایل ابراز سطح بالایی از ادراک شایستگی دانش‌آموزان در فعالیت‌های درس تربیت بدنی و ورزش بررسی و آشکار شود. دانش‌آموزان پایه اول، توانایی درک شده خود را در درس تربیت بدنی و ورزش نسبت به دو پایه دیگر بهتر و دانش‌آموزان پایه دوم توانایی خود را در این کلاس ضعیف تر از دو پایه دیگر ارزیابی کردند. اگر چه با افزایش سن، میزان

نگرش آزمودنی‌ها را نسبت به درس تربیت بدنی مثبت ارزیابی کرده اند. اگرچه در پژوهش اسلیپ و ورمالد (۲۰۰۱) آزمودنی‌ها نگرشی منفی نسبت به برخی جنبه‌های کلاس تربیت بدنی مانند لباس پوشیدن، عرق کردن و تجهیزات داشتند، اما در بیشتر پژوهش‌ها دیدگاه آزمودنی‌ها نسبت به این درس مثبت بوده است. به نظر می‌رسد اغلب دانش‌آموزان به اثرات مثبت جسمانی و روانی این درس آگاه هستند. این درک مثبت بسیار مهم و پیش‌نیاز مشارکت در فعالیت‌های ورزشی است و بدون تردید، تجارب چند ساله فعالیت بدنی و ورزش دانش‌آموزان در بخشی از خود پنداره و شخصیت آنان تثبیت می‌شود و رفتار آنان را در دوران بعد از مدرسه شکل و جهت می‌دهد (رمضانی نژاد، ۱۳۸۵). البته این نگرش مثبت ممکن است سبب مشارکت فعال آنان در فعالیت‌های ورزشی نشود. چون بر اساس مدل شناخت - نگرش - رفتار، ممکن است رفتار همیشه متناسب با نگرش مورد نظر بروز نکند.

یافته‌های پژوهش نشان داد دانش‌آموزان پایه اول تحصیلی نسبت به دو پایه دیگر، درک مثبت تری نسبت به درس تربیت بدنی و ورزش دارند و دانش‌آموزان پایه سوم نسبت به دو پایه دیگر، بیشترین تردید را نسبت به علاقه به درس تربیت بدنی و ورزش داشتند. همچنین درک منفی نسبت به این درس در دو پایه دوم و سوم تقریباً یکسان بود. این یافته در اغلب پژوهش‌ها دیده می‌شود و با آنها هم‌سو است. مثلاً استراتون (۱۹۹۶)، مک کنزی و همکاران (۲۰۰۰)، ساب رامانیام و سیلورمن (۲۰۰۷)، تومیک^۱ (۲۰۰۸)، آراباسی^۲ (۲۰۰۹) نشان دادند که با بالا رفتن پایه کلاس، نگرش مثبت نسبت به فعالیت‌های جسمانی و درس تربیت بدنی کاهش می‌یابد. مطالعات در اوکراین و یونان نیز کاهش تدریجی علاقه و مشارکت در فعالیت‌های کلاس تربیت بدنی را با افزایش سن نشان می‌داد (Hassandra, Goudas & Chroni, 2003). همان طور که وان ریچ، ترو و ترنر^۳ (۱۹۹۲) دریافتند دخترها در سن ۱۱ تا ۱۳ سالگی علاقه بیشتری به ورزش نسبت به پسرها دارند، اما در سن ۱۴ سالگی این موقعیت جابه‌جا می‌شود که به نظر می‌رسد این موضوع با شروع بلوغ جنسی و محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی مرتبط باشد. این تغییر نگرش از دیدگاه آرچر^۴ (۱۹۸۴) به پر رنگ شدن نقش زنانه در دوره نوجوانی نسبت به دوره کودکی یا شکل گیری

1. Tomik
2. Arabaci
3. Van wersch, Trew, K., Turner, I.
4. Archer

5. Portman

اجتماعی و نظام تعلیم و تربیت رسمی کشور قابل تبدیل به اهداف رفتاری در برنامه‌های حرکتی و ورزشی است. دانش‌آموزان با شرکت در فعالیت‌های حرکتی و ورزشی می‌توانند این ارزش‌ها را تمرین کنند. کلاس‌های تربیت‌بدنی برخلاف سایر برنامه‌های آموزشی، بستر طبیعی و پرتعاملی را برای نمایش و عرضه عملی ارزش‌هایی مانند دوستی، احترام متقابل، تحمل شکست، فداکاری و غیره فراهم می‌کند (رمضانی‌نژاد، ۱۳۸۲).

بر اساس نتایج پژوهش، بین درک دانش‌آموزان نسبت به درس تربیت‌بدنی و ورزش و توانایی درک شده آنها در این درس همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد ($r=0/309$). چون افراد تمایل دارند در فعالیت‌هایی شرکت کنند که در آنها احساس موفقیت بیشتری داشته باشند. بنابراین اگر عملکرد فرد در یک فعالیت خاص (بدنی، شناختی و اجتماعی) موفقیت‌آمیز باشد، تجارب مثبتی به دنبال خواهد داشت. از این‌رو، ادراک یا شایستگی موفقیت‌آمیز موجب برانگیختن فرد جهت ادامه شرکت در آن فعالیت خواهد شد. همچنین به نظر می‌رسد افرادی که توانایی درک شده پایینی برخوردار باشند دیگر به آن فعالیت ادامه نخواهند داد (Koivula, 1999). از طرف دیگر، محققان دریافته‌اند دانش‌آموزانی که نسبت به درس تربیت‌بدنی نگرش منفی دارند، هنگام تمرین و یادگیری مهارت‌های جسمانی احساس ناراحتی و عدم اطمینان می‌کنند. این دانش‌آموزان در کلاس مشارکت نمی‌کنند یا استراتژی‌هایی به کار می‌برند تا از برخورد با معلم اجتناب کنند (به نقل از هژبری و همکاران، ۱۳۹۲). با توجه به همبستگی مثبت بین توانایی درک شده و درک مثبت از درس تربیت‌بدنی، لزوم توجه بیشتر بر نگرش و درک دانش‌آموزان به این درس و همچنین برنامه‌ریزی برای ایجاد فعالیت‌های مطابق با توانایی دانش‌آموزان ضرورت پیدا می‌کند.

درک مثبت از درس تربیت‌بدنی و ورزش در بین دانش‌آموزان دختر در این پژوهش و همچنین احساس خودکارآمدی و توانمندی آنها، نوید بخش آینده‌ای روشن برای این درس است و می‌تواند زمینه مناسبی برای تحقق اهداف اختصاصی این درس در ابعاد مختلف جسمانی، شناختی، عاطفی و اجتماعی باشد. در ضمن با در نظر گرفتن این موضوع که درک مثبت دانش‌آموز از توانایی‌های خود در کلاس تربیت‌بدنی از عوامل تعیین‌کننده لذت است، به نظر می‌رسد این دانش‌آموزان از کلاس تربیت‌بدنی خود لذت می‌برند و این موضوع در درک مثبت آنها از این کلاس نیز تایید شده است. با این حال باید به دیگر عوامل لذت مانند فعالیت‌ها و محتوای

قدرت بدنی دانش‌آموز افزایش پیدا می‌کند، اما بلوغ و پرننگ شدن نقش زنانه در بین دانش‌آموزان دختر، عاملی تعدیل‌کننده محسوب می‌شود و به نظر می‌رسد نتوان به الگوی مشخصی در رابطه با افزایش سن با میزان توانایی‌های درک شده در دختران رسید. با این حال پژوهش‌های دقیق‌تری نیاز است تا به این پرسش پاسخ دهد.

یافته‌های پژوهش نشان داد که بین اهمیت درس تربیت‌بدنی و سایر دروس از دیدگاه دانش‌آموزان تفاوت معنی‌داری وجود دارد. همچنین، مشخص شد ۶۴/۸ درصد از دانش‌آموزان درس ریاضی، ۵۶/۱ درصد درس علوم، ۴۴/۱ درصد درس زبان انگلیسی و ۳۵/۲ درصد درس زبان عربی را مهم‌تر از درس تربیت‌بدنی و ورزش می‌دانستند و ۴۳/۷ درصد درس دینی و قرآن، ۳۸/۲ درصد درس زبان و ادبیات فارسی، ۴۰/۲ درصد درس تاریخ، جغرافی و اجتماعی و ۴۶/۰ درصد درس هنر و حرفه و فن را از نظر اهمیت با درس تربیت‌بدنی و ورزش، یکسان معرفی کردند. البته درس پرورشی از دیدگاه دانش‌آموزان اهمیت کمتری نسبت به درس تربیت‌بدنی و ورزش (۴۷/۶ درصد) داشت. در پژوهش‌های اداره استانداردهای آموزشی انگلستان (۲۰۰۵) دروس ریاضی و علوم و در پژوهش بیبک و همکاران (۲۰۰۷) و هژبری و همکاران (۱۳۹۲) دروس ریاضی و علوم و زبان انگلیسی در اولویت بالاتری قرار داشتند. در پژوهش آزمون (۱۳۸۸) نیز درس ریاضی و علوم از دیدگاه دانش‌آموزان به عنوان دروسی مهم‌تر از درس تربیت‌بدنی و ورزش ابراز شده بودند و دروس قرآن و فارسی به عنوان دروسی هم‌تراز با درس تربیت‌بدنی و ورزش تلقی شدند که با نتایج پژوهش حاضر همسو است. احتمالاً این موضوع که درس ریاضی و علوم در برنامه‌ی درسی تمامی پایه‌های تحصیلی وجود دارد و این دروس جزء دروس اصلی محسوب می‌شود، همچنین درس ریاضی، درسی مهم و ثابت در امتحانات متعدد ورودی به مؤسسات مختلف آموزشی و کنکور نیز محسوب می‌شود و کاربرد روزانه‌ی متعددی نیز دارد، در درک دانش‌آموزان تأثیر داشته و از طرف دانش‌آموزان به عنوان دروس مهم ابراز شده است. از طرف دیگر، درس قرآن و دینی با درس تربیت‌بدنی و ورزش در یک مرتبه از اهمیت قرار گرفتند. اگرچه که درس تربیت‌بدنی و ورزش نیز اهمیت بسزایی دارد، اما به‌دست آمدن این نتیجه نیاز به بررسی دقیق‌تری دارد. البته باید در نظر داشت که اهداف اجتماعی و عاطفی تربیت‌حرکتی و ورزشی با دو هدف عمومی تعلیم و تربیت (اهداف روابط انسانی و اهداف اجتماعی و مدنی) ارتباط نزدیکی دارد و برخی از اصول و ارزش‌های اخلاقی نظام

- هژبری، کاظم، رضانی‌نژاد، رحیم، همتی‌نژاد، مهرعلی (۱۳۹۲). بررسی اولویت درس تربیت بدنی در میان سایر دروس مقطع راهنمایی. مدیریت و توسعه ورزش (پیاپی ۳)، ۲، ص: ۹۰-۷۳.

REFERENCES

- Arabaci, R., (2009). Attitude toward physical education and class preferences of Turkish secondary and high School students. *Elementary Education Online*, 8(1): 2- 8.
- Barr, Daheia -Anderson, Neumark-Sztainer, D., Kathryn, H. Schmitz., Ward, Dianne. S., Terry L., Conway, Charlotte. Pratt, Chris. D., Baggett, Leslie. Lytle, and Russell, R. P. (2008). But I like Perfectos Associated with Enjoyment of Physical Education Class in Middle school. *Girls, Research Quarterly of Exercise and sport*, 79(1):18- 27.
- Bibik, Janice M., Goodwin, Stephen C., Omega-Smith, Elizabeth M., (2007). High School Students' Attitudes Toward Physical Education in Delaware. *Physical Educator*, 64(4): 192- 201.
- Colley, A., & Comber, C., (2003). School Subject Preferences: age and gender differences revisited. *Educational Studies*, 29(1): 59- 67.
- Hassandra, M; Goudas, M.; Chroni, S. (2003). Examining factors associated with intrinsic motivation in physical education: a qualitative approach. *Psychology of Sport and Exercise*, 4: 211-223.
- Kanchan; Adhikari, M. (2011). The Analytical Study of College Student's Perception of Physical Education and College Sports in Uttar Pradesh. *Vsrđ Technical & Non-Technical Journal*, 2 (8): 370-375.
- Koca C., Hiilya F., Demirhan G., (2005). Attitudes toward physical education and class preferences of turkish adolescents in terms of school gender composition. *Academic journal article from Adolescence*, 40(158): 365- 375.
- Koivula, N., (1999). Sport participation: differences in motivation and actual participation due to gender typing. *Journal of Sport Behavior*, 22(3): 360-380.
- Lord, P., (2002). Pupils Experiences and Perspectives of the National Curriculum. *Updating the Research Review 2001-2002 (Research Report)* [online]. Available: http://www.qca.org.uk/254_1956.html.
- Office for Standards in Education [OFSTED], (2005). *Specialist schools: a second evaluation, Girl's Perception of Physical Education at key Stage 3 at Earlham High School*. London: HMSO.
- Omar-Fauzee, M., S., Jamal, M., Yusof, A., Zarina, M., (2009). *College Students*

کلاس، نقش معلم، محیط کلاس تربیت بدنی و استراتژی‌های آموزشی نیز باید توجه کرد، چون لذت به عنوان اثر گذارترین عامل در فعالیت‌های جسمانی و مهم ترین عامل در رشد و گسترش نگرش مثبت و ادامه‌ی مشارکت در فعالیت‌های جسمانی شناخته شده است.

منابع

- آزمون، جواد، مظفری، امیر احمد، هادوی، فریده (۱۳۸۹). مقایسه‌ی ادراک دانش‌آموزان دختر و پسر ایرانی از تربیت‌بدنی و ورزش مدرسه‌ای. *فصلنامه‌ی المپیک*، ۳، ص: ۹۵-۱۰۶.
- انوشه، سروناز (۱۳۸۶). بررسی دیدگاه اولیای دانش‌آموزان مدارس ابتدایی شهر تهران نسبت به وضعیت فعلی درس تربیت بدنی و ورزش. *پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی- واحد علوم و تحقیقات*.
- باقرزاده، فضل‌الله، حمایت طلب، رسول، منتقی‌پور، مهدی (۱۳۸۰). بررسی علل عدم شرکت دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه در فعالیت‌های ورزشی فوق‌برنامه. *نشریه حرکت*، ۱۱، ص: ۳۱-۳۳.
- پارسامهر، مهربان، زارع شاه آبادی، اکبر (۱۳۸۷). بررسی نقش فواید ادراک شده بر مشارکت بانوان جوان در فعالیت‌های بدنی (مطالعه موردی: بانوان یزد). *فصلنامه المپیک*، سال شانزدهم، (پیاپی ۴۱)، ۱۶-۷.
- رضانی‌نژاد، رحیم (۱۳۸۵). فرهنگ‌سازی ورزشی با توسعه تربیت‌بدنی محقق می‌گردد. *نشریه ورزش و ورزش، وزارت آموزش و پرورش، معاونت تربیت‌بدنی و تندرستی*، ۱۷۵، ص: ۱۴-۱۲.
- رضانی‌نژاد، رحیم (۱۳۸۲). نیازسنجی درس تربیت‌بدنی در مدارس. *طرح پژوهشی، پژوهشکده تربیت‌بدنی، وزارت علوم تحقیقات و فناوری*.
- رضانی‌نژاد، رحیم، محبی، حمید، همتی‌نژاد، مهرعلی (۱۳۸۹). توصیف نیازهای آموزشی دانش‌آموزان دوره‌ی راهنمایی ایران در درس تربیت‌بدنی و ورزش از دیدگاه متخصصان، معلمان، دانش‌آموزان و والدین، *پژوهش در علوم ورزشی*، ۲۷، ص: ۶۴-۴۷.
- شعبانی بهار، غلامرضا، عرفانی، نصرانی، بختیار، زهرا (۱۳۸۶). *نظرسنجی و نیازسنجی از دانش‌آموزان در خصوص درس تربیت بدنی در مدارس متوسطه شهرستان ملایر، نشریه حرکت*، ۳۳، ص: ۱۶۴-۱۵۳.
- میرغفوری، حبیب‌الله، صیادی تورانلو، حسین، میرفخرالدینی، سید حیدر (۱۳۸۸). *بررسی و تحلیل مسائل و مشکلات مؤثر بر مشارکت زنان در فعالیت‌های ورزشی (مطالعه موردی: دختران دانشجوی دانشگاه یزد)*. مدیریت ورزشی، ۱، ص: ۱۰۰-۸۳.
- هاردمن، کن، مارشال، جو (۱۳۸۲). *درس تربیت‌بدنی در مدرسه‌های جهان (مجموعه مقالات)*. گزینش و ترجمه جواد آزمون، انتشارات دفتر تحقیقات و توسعه معاونت تربیت‌بدنی و تندرستی وزارت آموزش و پرورش.

- English perspective. *physical educator*, 66(4): 209- 221.
- Subramaniam, P.R., Silverman, S., (2007). Middle school student's attitude toward physical education. *teaching and teacher education*, 23(5): 602- 611.
  - Tomik, R., (2008). Adolescent Attitudes towards Sport Depending on *School Level, Gender and School Sports Club Membership*. *Journal of Human Kinetics*, 20: 121-130.
  - Van Wersch A, Trew K, Turner I., (1992). *Post-primary school pupil's interest in physical education: age and gender differences*. *Br J Educ Psychol*, 62(1): 56-72.
  - Perception on Physical Education Classes During their High School Days. *European Journal of Social Sciences*, 7(4): 69-76.
  - Pate ,Russell R Colabianchi, Natalie, Porter, Dwayne, Almeida, Maria J., Lobelo, Felipe and Dowda, Marsha (2008), *Physical Activity and Neighborhood Resources in High School Girls*, *American Journal of Preventive Medicine*, 34(5): 413-419.
  - Portman, P. A., (2003). Are physical classes encouraging students to be physically active? Experiences of ninth graders in their last semester of required physical education. *The Physical Educator*, 60: 150-161.
  - Smith, Mark A, St. Pierre, Peter, (2009). Secondary students' perceptions of enjoyment in physical education: an American and

